
Cooplinc | Kennisdeelsessie Subsidies

Woensdag 11 juli 2024

26 deelnemers

Vanavond gaan we in op subsidies. [Clemens Mol](#), senior adviseur wooncoöperaties bij Stichting !Woon en één van de grondleggers van Cooplinc, leidt de avond. Aan de digitale tafel schuift ook [Ad Vlems](#) van Ecodorp Boekel die zijn ervaringen met het aanvragen van subsidies met de deelnemers deelt.

Highlights:

- [Waar ga je op zoek naar subsidies?](#)
- [Hoe kwam Ecodorp Boekel aan 4 miljoen subsidies?](#)
- [Tips voor een succesvolle subsidieaanvraag](#)

Clemens Mol | Cooplinc

Clemens vertelt: “Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen twee subsidiestromen:

1. subsidies gericht op het tot stand komen van een wooncoöperatie en
2. subsidies gericht op het bereiken van een bepaald doel.

Sommige provincies geven een subsidie voor het doen van een haalbaarheidsonderzoek voor een wooncoöperatie. Met zo’n subsidie kun je bijvoorbeeld adviseurs inhuren en je plan laten uitwerken. Niet alle provincies hebben zo’n regeling, Gelderland heeft dit wel. Er zijn ook gemeenten die een soortgelijke subsidie bieden. Het is een mooi middel voor wooncoöperaties in hun startfase.

Een subsidie krijg je niet zomaar, je moet er wel iets voor doen. Bij kleinere bedragen krijg je de subsidie in één keer als voorschot. Soms wordt een subsidie pas achteraf betaald (dat kan een probleem voor je liquiditeit opleveren). Sommige subsidies worden in fasen uitgekeerd.

Hoe dan ook, altijd wordt getoetst of je je aan de voorwaarden gehouden hebt. Zo ja, dan mag je het geld houden. Tot die tijd is het een voorschot. Check goed wat de verplichting(en) is (zijn) om een subsidie toegekend te krijgen en of je daaraan voldoet. Lees de kleine lettertjes goed.

Gemeenten, provincies en het Rijk hebben allerlei subsidies. Die kunnen we niet allemaal vanavond bespreken, Clemens licht er een aantal uit. Verder zijn er ook fondsen.”

Subsidies

Er zijn twee regelingen van het Rijk die interessant zijn voor wooncoöperaties.

1. De eerste is de [Stimuleringsregeling Wonen en Zorg](#). Hier kun je aanspraak op maken als je een gemeenschappelijke ruimte creëert en de woningen toegankelijk zijn voor 55-plussers en er sprake is van sociale huurwoningen. Via deze regeling kun je ook geld lenen om verdere stappen te zetten. De regeling is helaas niet van toepassing als je middenhuurwoningen bouwt, hier worstelen veel initiatieven in Amsterdam en andere steden mee.
2. De tweede regeling is met name interessant voor bestaande bouw: de [SVVE-regeling](#) voor verduurzaming van bestaande panden, zoals het plaatsen van zonnepanelen, dubbel glas of bepaalde typen isolatie. Dit kan een interessante regeling zijn als jouw initiatief een wat ouder gebouw heeft gevonden om in te gaan wonen.

Sommige provincies bieden ook duurzaamheidssubsidies aan, naast de eerdergenoemde haalbaarheidssubsidies. En als een gedeputeerde enthousiast is, kan je altijd vragen of er nog andere regelingen mogelijk zijn voor jouw initiatief.

Gemeenten bieden ook duurzaamheidssubsidies, veelal gericht op particuliere huiseigenaren, maar dit is vaak oprekbaar voor wooncoöperaties. Sommige gemeenten verstrekken ook bouwsubsidies. De regelingen verschillen per gemeente, dus check goed wat er aan lokale subsidies wordt aangeboden. Clemens' ervaring is dat als een gemeente erg enthousiast is, zij soms ook het haalbaarheidsonderzoek en/of de procesbegeleiders mee helpen financieren.

Fondsen

Clemens waarschuwt dat veel fondsen, zoals het Oranjefonds, Stichting Doen of VSB Fonds, ANBI's zijn (Algemeen Nut Beogende Instelling). In de ANBI-criteria staat wonen niet genoemd. Dat betekent dat je als wooncoöperatie niet aan kunt kloppen voor geld voor wonen. Dit kan wel soms in het kader van bijvoorbeeld duurzaamheid, verbinding met ouderen, circulariteit, het helpen van jongeren, verkleinen van armoede, meer toegang tot... verzin het maar. Dit kunnen allemaal doelen zijn van een ANBI.

Er zijn ook fondsen, zoals Katalys, die geen subsidie geven, maar wel (mede)investeren in initiatieven of bijvoorbeeld een ingenieur leveren die meedenkt met je plan.

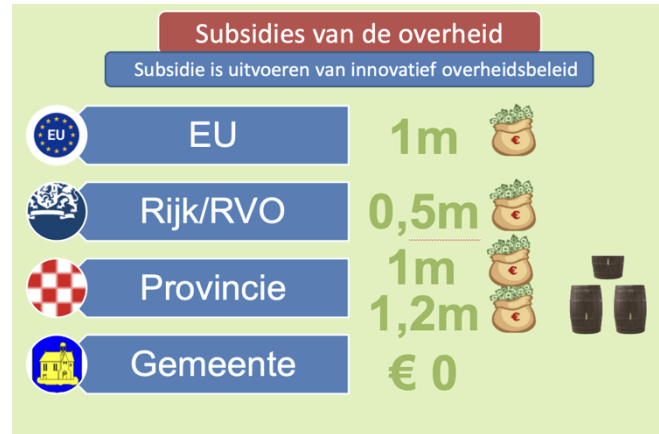
Er is nog één entiteit, daar zal Ad Vlems meer over vertellen. Dat is de EU, onder de noemer [EFRO](#). Vaak zijn EU-subsidies versleuteld in gemeentelijke programma's. Een voorbeeld is [Kansen voor West](#), een programma voor Noord- en Zuid-Holland. Daar vallen allerlei subsidieregelingen onder voor bepaalde buurten of gebieden. Het is een gepuzzel om uit te vinden of je voor een EU-subsidie in aanmerking komt, daar kun je beter een werkgroep voor oprichten.

Ad Vlems | Ecodorp Boekel

Overheidssubsidies

Ecodorp Boekel bestaat uit 36 woningen en er wonen 47 volwassenen en 15 kinderen. Het heeft in totaal € 10 miljoen gekost en zij hebben hiervan € 4 miljoen met subsidies kunnen betalen.

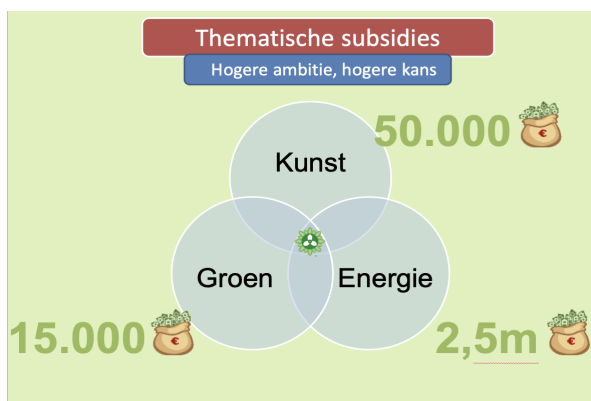
Sommige mensen zijn argwanend ten opzichte van subsidies of vinden dat het je hand ophouden is, maar dat is het niet. Als je een subsidie krijgt betekent het in feite dat je het beleid van de overheid aan het uitvoeren bent. Hoe beter jouw ambitie aansluit op het beleid, hoe groter de kans dat je in aanmerking komt voor subsidies.

Ecodorp Boekel heeft geen gemeentelijke subsidie gekregen, maar Ad adviseert, net als Clemens, om zeker te checken bij jouw gemeente of er mogelijkheden zijn. Van de provincie Brabant hebben zij wel veel gekregen. Dit begon met € 50.000 toen ze tijdelijke woningen wilden realiseren. Toen zij het permanente project startten, kregen ze € 200.000 aan subsidie en een lening van € 1.200.000. De provincie noemt dit ook een subsidie, maar het is een lening met een looptijd van 30 jaar. Vanuit de EFRO hebben zij ook nog een miljoen van de provincie gekregen.

Ecodorp Boekel heeft ook bij het Rijk aangeklopt, meestal verstrekt het Rijk subsidies vanuit het RVO, of zoals Ad noemt, 'de portemonnee van alle ministeries'. Maar in het geval van Ecodorp Boekel kregen zij hun subsidie van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. De EU heeft ook nog 1 miljoen meebetaald.

Thematische subsidies

Je kunt ook allerlei thematische subsidies aanvragen. Zo heeft Ecodorp Boekel kunstsubsidie van € 50.000 binnengehaald. Is het de moeite waard? Zij hebben € 200.000 aangevraagd bij vier verschillende fondsen en uiteindelijk heeft maar een van de fondsen bijgedragen. Achteraf hadden ze het misschien niet moeten doen, het geld heeft uiteindelijk niet veel impact gemaakt op het uiterlijk van het gebouw.

Voor een energieproject met een innovatief verwarmingssysteem en een gelijkstroomstelsel hebben ze €1.000.000 aangevraagd bij de EU, via de EFRO-subsidie. Dat jaar hadden 24 projecten zich aangemeld voor die subsidiepot en die zijn op volgorde van potentiële impact gezet. Ecodorp Boekel stond op nummer 1 en mocht zelfs 2,5 miljoen subsidie aanvragen: 'Julie gaan zoveel innovaties uittesten, jullie mogen wel het maximale bedrag aanvragen'.

Voor groen zijn er ook veel subsidies, vaak vanuit de provincie of bij het waterschap of andere natuur-gerelateerde organisaties.

Provinciale subsidies

Ad toont alle subsidies van de provincie Brabant, je ziet: dat kunnen er veel zijn. Zijn tip: breng ze voor jouw initiatief in kaart, kijk goed waar je voor in aanmerking zou kunnen komen. Lees de kleine lettertjes om te voorkomen dat je veel tijd steekt in een aanvraag die niet voor jou van toepassing is.

Het voordeel van gesubsidieerd worden door je provincie is dat fondsen sneller geneigd zullen zijn om ook in te stappen omdat jouw project al getoetst en gevalideerd is door de overheid. Een provinciale subsidie is dus niet alleen van groot belang vanwege het geld, maar ook voor verdere ondersteuning.

Je kunt ook subsidies aanvragen in de vorm van crowdfunding. Ecodorp Boekel gaat een project doen via het platform [Brabanders voor Natuur](#). De provincie heeft al toegezegd dat ze dit bedrag zullen verdubbelen tot een maximum van € 5.000. Het is zeker de moeite waard om te kijken of je op deze manier je crowdfunding-actie kunt verdubbelen.

Ecodorp Boekel wil ook nog een subsidie aanvragen bij het waterschap, dat veel bezig is met biodiversiteit en waterbeheer. Als je een project hebt dat binnen dit thema valt, kijk dan zeker op de website van je waterschap.

De aanvraag

Schrijf je teksten voor subsidieaanvragen, doe het dan meteen goed. Vaak kan je deze teksten opnieuw gebruiken bij andere aanvragen. De EFRO-subsidie kreeg Ecodorp Boekel getipt van een waterschap dat hen kende, niet eens hun eigen waterschap. Zij brachten hen in gesprek met [Innovencio](#), experts in subsidies. EU-subsidies zijn heel complex en kosten veel tijd. Daar moet je wel een partner bij hebben die je begeleidt in het proces. Innovencio heeft een slagingspercentage van 95%. Zij werken op no cure, no pay basis. Wordt jouw aanvraag afgewezen, kost het je niets, krijg je de subsidie wel toegewezen, dan ontvangen zij een percentage van je aanvraag, maar dit is al verwerkt in het aangevraagde bedrag.

Als je een aanvraag doet, zullen twee partijen het werk gaan doen: de boekhouding (de financiële mensen) en de mensen die de PR doen. Je hebt iemand nodig die leuk kan schrijven, want je hebt enthousiasmerende teksten nodig voor de aanvraag.

Zoals Clemens al zei, je moet er wel iets voor doen. Denk aan het schrijven van voortgangsrapportages, omdat de subsidieverstrekker ook moet kunnen verantwoorden dat het geld goed is uitbesteed. Dit is een taak voor zowel boekhouding als PR. Voor de EFRO bijvoorbeeld moest Ecodorp Boekel elk half jaar een voortgangsrapportage schrijven. Aan de hand daarvan werden alle in die periode betaalde facturen betaald (voor gesubsidieerde posten). Achteraf dus. Die voortgangsrapportages kan je ook gebruiken voor je website, zorg er ook daarom voor dat de teksten meteen goed zijn.

Hun initiatief was zo succesvol dat zij vier keer op landelijke TV zijn geweest, drie duurzame bouw-awards hebben gewonnen en nog een EU-award voor 'Sustainable Cities and Communities'. Toen [Stimulus](#), het orgaan dat alle beslissingen neemt over EU-subsidies binnen o.a. Brabant, een symposium organiseerde voor hun 30-jarig bestaan, kozen zij uit de honderden projecten er 5 uit die in het zonnetje gezet werden. Ecodorp Boekel was er een van.

Als je een subsidie aanvraagt, lees dan heel goed de website van de subsidieverstrekker, óók de kleine lettertjes. Bekijk jouw aanvraag en jouw project met de bril van deze instantie: "Is dit het geld waard in hun ogen?". Je krijgt maar één kans om het goed te doen. Bij de EFRO geven ze wel feedback over wat verkeerd is gedaan, zodat je het een volgende keer goed kunt doen, maar dan ben je weer een half jaar verder en je wilt ook doorgaan met je project. Doe het daarom meteen de eerste keer goed, het bestuderen van de website is van essentieel belang.

Tot slot nog een laatste tip: [Social Handprint](#). Zij hebben een aantal subsidiepotjes. Als je je daarvoor aanmeldt en je vult de vragenlijst in, dan koppelen zij je aan allerlei subsidies. Zo kan je je op een makkelijke manier aanmelden voor een subsidiepotje waar je een paar duizend euro mee binnen kunt halen.

Social Handprint is een woordspeling op de welbekende ecologische voetafdruk: een manier om te berekenen wat jouw negatieve impact op de aarde is. 'We hebben toch niet alleen maar negatieve impact?', vond een aantal mensen. Zij bedachten een manier om te berekenen wat je positieve impact is, de 'social handprint', in samenwerking met het CBS. Als je op hun website de (lange) vragenlijst invult, dan krijg je de berekening te zien van wat het de maatschappij en de overheid zou kosten als jouw project er niet was. Dit kan je goed gebruiken bij aanvragen, het helpt je om aan te tonen wat de waarde van jouw project is.

Onderlinge uitwisseling

"Ik ben op de hoogte van verschillende [SPUK uitkeringen](#), zoals [Brede SPUK](#) en [SPUK GALA](#). Zijn er ook mogelijkheden voor wooncoöperaties om via de gemeente van deze regelingen gebruik te maken?"

Clemens: Er zijn allerlei subsidies die niet toegankelijk zijn voor wooncoöperaties, omdat ze bijvoorbeeld specifiek voor corporaties zijn of voor gemeenten of andere instanties. De SPUK-regeling is specifiek bedoeld voor gemeenten en hangt aan een verrekening-mechanisme dat samenvalt met het btw-fonds van die gemeente en het gemeentefonds. Ik zou contact opnemen met je gemeente: het kan zo zijn dat jouw doelen samenvallen met die van hen en zij op basis daarvan dit kunnen aanvragen. In een grotere gemeente is dit misschien een zoektocht omdat er nogal wat loketten zijn. Bij kleinere gemeenten kan er echter weer capaciteit ontbreken om bepaalde regelingen op te zetten.

"Die verschillende subsidies van gemeente, Rijk en provincie, in hoeverre moet je die aan elkaar kunnen verantwoorden? Wordt daarnaar gevraagd? Hebben die invloed op elkaar?"

Ad: Ja, dat kan. Bepaalde subsidies kan je niet stapelen op elkaar.

Clemens: Je hebt sowieso het [Minimis-principe](#). Als je (te) veel subsidie ontvangt kan dat gezien worden als staatssteun en dat kan een reden zijn om een bepaalde subsidie niet te verlenen. Het is een heel ingewikkeld dossier, er zijn bijvoorbeeld veel uitzonderingen en het is subjectief.

Ad: Het is wel vaak zo dat je, als de subsidieperiode voorbij is, weer een nieuwe aanvraag kunt indienen, maar dit verschilt per organisatie. Toen wij een subsidieperiode van Stimulus afsloten, zei iemand daar: 'als je nu weer een subsidie aanvraagt, krijg je hem waarschijnlijk wel, want jullie hebben nu een positief *track record*, je hebt jezelf al bewezen'.

“Is het ook mogelijk dat achteraf een subsidie wordt ingetrokken op basis van dit Minimis-principe? Als ze ontdekken dat je ook andere subsidies hebt aangevraagd of hebt lopen die in strijd zijn met deze?”

Ad: Je kunt het beste vanaf de aanvraag heel eerlijk en transparant zijn, bespreek het ook met je contactpersoon. Het gaat om geld van de gemeenschap, zij moeten ook aan bepaalde voorwaarden voldoen, daarom is het goed om dat niet per ongeluk fout te doen.

Clemens: Dat is ook belangrijk als je met je financiering bezig bent, stel je voor dat je met een intrekking te maken krijgt, dan kan dat voor de rest van je financiering een probleem worden.

“Zijn er op dit moment subsidies waarbij het gebruik van specifieke bouwmaterialen wordt gestimuleerd? Zijn er bepaalde materialen die op dit moment gesubsidieerd worden, zo ja, welke?”

Clemens: Ja, verschillende provincies en ook de EU, via het EFRO-fonds, hebben potjes voor circulair bouwen. Ook de overheid heeft dat.

Ad: Bij de EFRO moet het wel een innovatie zijn. Als je je materialen bij de bouwmarkt haalt heb je geen schijn van kans, maar als een leverancier wil gaan experimenteren met een nieuw soort materiaal, kan je in aanmerking komen voor de EFRO. EFRO staat voor ‘Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling’, dus het is heel belangrijk dat jouw leverancier uit jouw provincie komt. Minimaal 50% van de uitgave van jouw subsidie moet gaan naar een MKB-bedrijf in je eigen provincie. Je kunt ook de leverancier of aannemer de subsidie laten aanvragen of in samenwerking met elkaar door middel van een consortium.

Clemens: Je krijgt bijna nooit subsidie wanneer je simpelweg voldoet aan het bouwbesluit. Als je voldoet aan de eisen van energiebesparing die in het bouwbesluit staan, zal je over het algemeen geen subsidie krijgen, want dat is de wet, dat moet je toch al doen. Doe je meer dan wat wettelijk geëist wordt, kan je vaak wel subsidie krijgen. Dit geldt ook voor bouwmaterialen. Vanuit het bouwbesluit moet je een bepaalde [MPG](#)-score halen. Als je daarboven komt, zijn er mogelijkheden voor subsidieaanvragen.

Ad: Hoe groter je ambitie, hoe groter de kans dat je een subsidie kunt krijgen. Als je zomaar iets uit de kast trekt, is deze kans heel klein. Tenzij de overheid wil dat een maatregel zo snel mogelijk grootschalig geïmplementeerd wordt, zoals bij isolatie. Het hoeft overigens niet zo te zijn dat jouw innovatie lukt, bij een van onze twee energieprojecten werden niet de gewenste resultaten behaald. Wel kregen wij het volledige bedrag uitgekeerd, omdat we altijd heel transparant hebben gecommuniceerd en andere projecten in de toekomst van onze fouten kunnen leren. Het is dus niet voor niks geweest.

Clemens: De EFRO-gelden worden per provincie onderverdeeld in verschillende organisaties, zoals de eerdergenoemde Kansen voor West in Noord- en Zuid-Holland en bijvoorbeeld [OPZuid](#) voor Limburg en Noord-Brabant.

Ad: De provincie betaalt dan een groot gedeelte mee, de EU betaalt mee en soms betaalt ook het ministerie mee. De provincie betaalt niet mee als jouw leverancier of samenwerkingspartner van buiten de provincie komt.

“Ik heb een vraag over Innovencio. Zoek je contact met hen op het moment dat je een subsidie hebt gevonden die je aan wilt vragen, of vraag je hen om voor jou relevante subsidies te vinden en aan te vragen?”

Ad: Dat kan allebei. Zij richten zich voornamelijk op innovatieve duurzaamheidsprojecten. Ik vermoed dat veel andere adviesbureaus op het gebied van subsidies ieder hun eigen specialiteit hebben omdat het zo complex is. Er zijn zoveel regels waar je je aan moet houden, zowel nationaal als internationaal/EU, vandaar de specialisatie. Er zijn meerdere mogelijkheden, bureaus zoals Berenschot, helpen ook bij EFRO-subsidies.

“Zijn er fondsen die zich specifiek richten op wooncoöperaties, waar we bij uitstek op de deur kunnen kloppen?”

Clemens: Niet wat subsidies betreft, je moet het altijd met een thema combineren. Gelderland heeft een subsidie voor haalbaarheidsonderzoek exclusief voor collectieve woonvormen. Er komt een stimuleringsregeling aan in 2025 voor wooncoöperaties, dit is echter wel een lening. Deze wordt momenteel door het Ministerie van Binnenlandse Zaken verder uitgewerkt. Cooplink heeft hier al eerder over gecommuniceerd. Het fonds bevat net onder de € 40 miljoen die gebruikt zal worden voor stimuleringsleningen aan wooncoöperaties.

Er zijn voorbeelden van wooncoöperaties die geld hebben gekregen van Stichting DOEN, voor het inrichten van een ontmoetingsruimte. VSB Fonds heeft een subsidie verleend aan een wooncoöperatie die ook culturele broedplaats is. De Roggeveenstraat in Den Haag heeft veel steun gekregen van Fonds 1818 met hun haalbaarheidsonderzoeken. Het is zoeken, maar er worden wel aanvragen vanuit fondsen gehonoreerd.

“Zijn er ook fondsen of subsidies voor de noordelijke regio?”

Clemens: Als je zoekt op ‘fondsenzoeker’ of ‘lokale fondsen’ dan vind je vaak subsidies die zich op bepaalde gebieden richten. In je lokale bibliotheek kan je kijken in het gemeentelijke fondsenregister.

Ad: Ik weet dat bijvoorbeeld de provincie Groningen circulaire economie een belangrijk thema vindt, dus stel je gaat daar circulair bouwen, dan kan je daar vast wel een potje voor vinden. Vaak loont het om vanuit een bepaald thema te gaan zoeken, dat in de desbetreffende provincie een grote rol speelt in het beleid.

“Ik ben aan het kijken of ik elders in Europa een wooncoöperatie of woongroep op kan zetten. Zodoende kijk ik ook naar ‘Ik Vertrek’ en daar werd een subsidie genoemd van de Nederlandse overheid voor haalbaarheidsonderzoek om in het buitenland te gaan wonen. Weten jullie daar iets van?”

Clemens: Dit is nieuw voor mij. Ik weet wel dat sommige landen eigen regelingen hebben. Ik heb een keer een discussie gehad met een Duitse stimuleringsbank, zeg maar de ‘RVO van Duitsland’, die zeiden als een Duits bedrijf duurzame bouwmaterialen naar Nederland exporteert, kunnen ze een exportsubsidie krijgen. Dat kan natuurlijk ook interessant zijn voor een Nederlandse wooncoöperatie. Dat laat maar zien dat samenwerking met MKB kan lonen omdat zij ook in aanmerking kunnen komen voor subsidies.

Ad: Er is een aantal Nederlandse fondsen dat een lening verstrekt aan projecten in wat minder ontwikkelde gebieden, zoals bepaalde regio’s in Oost-Europa of Afrika.

Clemens: Dit geldt ook voor bepaalde gebieden in Nederland, zoals sommige grensregio’s of de armere wijken in de grote steden.

Ad: Wat ook een interessant fonds kan zijn is het [Just Transition Fund](#), een Europees fonds voor energietransitie om gebieden waar fossiele brandstoffen het meest gebruikt werden, bijvoorbeeld

Zuid-Limburg, West-Brabant en het noorden van Zeeland, te helpen met hun energietransitie. Als je in zo'n gebied iets op wilt zetten, kan dit fonds weleens uitkomst bieden.

“Stel ik wil een 50+ woongroep in bijvoorbeeld Kroatië beginnen, zijn daar dan bepaalde subsidies voor? We brengen tenslotte inkomen en kennis met ons mee. Vind ik ze bij EFRO?”

Ad: EFRO is een voorbeeld van de vele subsidies die er zijn.

Clemens: Van Europese subsidies kun je een beroep maken, dat hebben ook veel mensen gedaan. Het zijn er heel veel. Er worden regelmatig gratis seminars in alle EU-talen aangeboden, er zijn allerlei adviesgroepen, etc. Als je hier serieus tijd in wilt steken, kan je best wel snel wat basiskennis opdoen hoe dit in zijn werk gaat.

Ad: Partijen zoals Innovencio en Stimulus geven regelmatig webinars die voor iedereen toegankelijk zijn. Zoek maar eens op 'subsidie webinar'.

Verwachten jullie negatieve gevolgen voor subsidies of fondsen i.v.m. de nieuwe rechtse regering?

Clemens: Een punt met fondsen op het moment is dat de regering het belastingvrij schenken aan ANBI's wil beperken. Dat gaat fondsen heel hard raken. Uitgezonderd zijn belangenclubs voor boeren. Het laatste woord is hier nog niet over gezegd.

Afsluiting

Dank aan de sprekers en de deelnemers voor alle bijdragen. Meer weten? Ga naar www.cooplink.nl of mail je vraag naar info@cooplink.nl.

Tot slot... mogen we je iets vragen?

Ben je blij met de informatie die je in dit verslag vindt? Wil je Cooplinc steunen in haar missie om nog veel meer kennis met jullie te delen, de weg voor jullie te plaveien bij overheid, financiers en andere partijen en blokkades op te heffen in regelgeving en financiering? Draag dan bij. Ieder beetje is welkom. Klik op 'Doneer' of ga naar www.cooplink.nl/doneer

DONEER

Word ook lid van Cooplinc!

www.cooplink.nl/word_lid

Meer leden geven ons meer stem naar politiek, financiers en andere partijen!